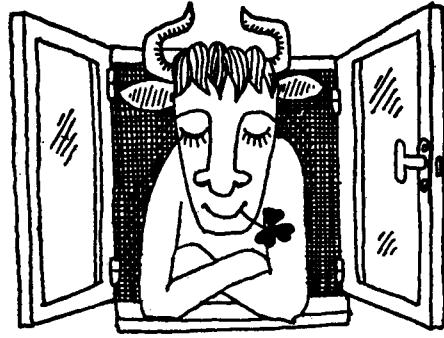

מבנים ואיכו

מסביב למיכון

התפתחויות ושינויים בציד החליבה

בתקופה האחרונה אנו עדים להתפתחויות של דגמי מכונות החליבה ושל אופן השימוש בהם בכיוונים רבים ושונים. כמו כן מופיע מדי פעם פריט זה או אחר של המכונה בשינוי מסויים או כתוספת לציד המקובל. בדרך כלל אנו מבררים עם יצרני הציד וסוכניהם בארץ וכן עם אנשי מקצוע בלתי תלויים בארץ ובחו"ל את מהות החידוש ואת התאמתו ושילובו בציד הקיים במשק. לצער, לא תמיד מובטח שיתוף הפעולה הדרוש של כל הגורמים הפועלים בנושא ומתרחש, למשל, מה שקרה בקשר לכלי המיוחד לחליבת „רבע פגום“, שהוצע למשקים על-ידי אחת מסוכנויות הציד ללא הסכמתנו, ללא בדיקתו וללא התאמתו לצרכי המשק שלנו (ראה מכתבו של ד"ר א. שרן מהמכון הווטרנארי ותגובות אחרות במדור זה).

קיימת גם תופעה אחרת המקשה על אנשי המקצוע שלנו לגבש דעה בדוקה: עם הופעתו של פריט חדש כל-שהוא, ואף כשנודע לציבור הבוקרים שנערכת בדיקה של אותו הפריט, מתחיל מירון מטורף אחריו. לא זו בלבד שאין מחכים לתוצאות הבדיקה, אלא לעתים אף לא מבררים אם הפריט החדש תואם בכלל את כללי הממשק, שהמשק המזמין דוגל בהם. כך קרה, שמשק מסויים, אשר הקפיד על חיטוי מידי של העטין לאחר הסרת המכונה, הפסיק את פעולת החיטוי לחלוטין ברגע שהתקין ציד שהקשה על ביצועה, מתוך תקווה שיימצא פתרון לחיטוי במרוצת הזמן.

אני חוזר ופונה לחברים — לא לרוץ מהר מדי. אנו עומדים לפני ניסוי במערכת חליבה ללא צנצנות עבור מכון חליבה (גל-און), ואף הוחלט על הרחבת הניסוי למכון חליבה שני (עין-הנציב). זאת על מנת לקבל תמונה שלמה יותר על השלכותיה של שיטה זו גם בתנאי ממשק אחרים, כגון המלטות עונתיות וכו'. גם החליבה לצינור ברפת עמדות, להבדיל ממכון חליבה, נבדקת בכמה משקים משפחתיים. בדיקת המערכות ללא צנצנות אינה מתיחסת לצד המיכני-טכני בעיקר, כי צד זה אינו חדש, ולמעשה יש בעולם יותר מכונות חליבה בלי צנצנות מאשר עם צנצנות. הבדיקה צריכה לענות על שאלות ההתאמה לצרכי המשק הישראלי ולתנאי הממשק המיוחדים לו, כגון ביקורת החלב, טיפול בחלב חריג ועוד.

לא די בכך שתעשיית מכונות החליבה בעולם פוריה בהמצאות וחידושים — תעשיית השמועות שלנו עוד מוסיפה לה. כבר בחודש פברואר „ידעו“ אנשים אחדים בארץ, בעלי אינפורמציה „ממקור ראשון“, שתיבת הדואר-ואק הופיעה בצורה חדשה, מוקטנת וטובה יותר. „אל תקנו אלטע-זאכען“ — יעצו למשקים שהתקינו אז יחידות דואר-ואק. בכדי להרגיע את כל אלה שידעו, כי בנמל כבר מונחות התיבות החדשות והטובות יותר (כאמור בחודש פברואר שעבר), ברצוני להבהיר את המצב. לא חל כל שינוי בדגם הדואר-ואק בעבר הקרוב ולא יחול גם בעתיד הקרוב. במכוני חליבה רוטאריים ובאונלי-קטור התגלתה בעיה, הקשורה בהפעלת דגם הדואר-ואק המקובל, בגלל ניידותן של עמדות

לדבר על שיטה אחידה המתאימה לכל. לדוגמה: סידורי קבלת החלב, הקירור והאחסון שונים ממשק למשק וגורמים לשינוי בהרכב הרצוי של המכונה. לכן, אנו שואפים לכך שבשוק יהיו קומבייני חליבה בהרכבים שונים ובמחירים שונים — לפי צרכי המשק הזקוק למכונה.

מצנני לוחות

במשקים רבים הותקנו מצנני לוחות לצינון החלב ובתחילה הופעל מצנן „קטן“ (הספק תיאוריטי — 1,500 ליטר/שעה). עם הגברת הספקי החליבה במכון היה צורך להגדיל את יכולת הצינון. היות ולא היו קיימים מצננים משקיים גדולים יותר והמצנן הגדול ביותר היה מצנן תעשייתי, המתאים למחלבה ולא למשק, הותקן במשקים רבים מצנן קטן נוסף. החלב מוזרם במקביל דרך שני המצננים, וצינור החלב, המוביל מהמשחרר אל המצננים, מתפצל לשניים לפניהם ומתאחד שוב אחריהם.

בינתיים, הופיעו אצל יצרנים שונים דגמי מצנן-משקי גדול יותר בהספקים של 3,000—5,000 ליטר/שעה. ללא ספק נוח יותר להפעיל מצנן אחד גדול ומתאים במקום שניים קטנים. היתרונות: פחות צנרת וחיבורים, פחות חיכוך בזרימת החלב, פחות התעסקות באחזקה וניקוי ועוד; אך מחירו של המצנן הגדול יותר הינו פי שלוש ממחירו של המצנן הקטן. כמו כן לעתים קרובות קיים במשק מצנן קטן אחד והמשק יכל להסתפק בהוצאה קטנה יחסית של רכישת מצנן קטן נוסף. את החשבון הזה חייב כל משק לעשות בעצמו.

בהקשר זה ברצוני להצביע על אחת הבעיות השכיחות במשקים המפעילים מצננים קטנים: חיבורי החלב (כניסה ויציאה) נעשים בעזרת צינורות פלדת אל-חלד בעלות קוטר חיצוני של 17 מ"מ וקוטר פנימי של 14 מ"מ. לפיכך, משקים רבים מחברים צינור גומי או פלסטי בעל קוטר פנימי של כ-15 מ"מ ממשאבת שחרור החלב עד למצנן, גם אם המרחק הוא מטרים ספורים בלבד. בנקודת יציאת החלב מהמצנן מחברים גם כן צינור דומה עד למכל החלב,

החליבה. אי-לכך, היה צורך לשנות אי-אלה רכיבים בתיבה. תיבה במתכונת שונה מהמקובלת (מידות התיבה קטנות מהתיבה הרגילה) מיוצרת על-ידי היצרן, אך ורק עבור מכוני החליבה הניידים. תיבה מיוחדת זו רגישה במיוחד ללחות ולאבק, והיצרן החליט להגביל את הייצור כדי צרכי המכונים הניידים בלבד.

פריטים נוספים, הנמצאים בשלבי בדיקה אצלנו, הם אשכול חליבה חדש של אלפא-לאוואל, בטנה „שלמה“ של פולוד, מכשירים שונים לרחיצת קומביין חליבה ועוד. גם בקשר לפריטים אלה — אין לרוץ או לקבוע עמדה מראש, אלא ללמוד את מעלותיהם וחסרונותיהם לפני הזמנתם ההמונית. לא כל חידוש הינו גם מועיל ואף לא כל „חידוש“ הינו חידוש באמת. כבר קרה בארץ הזאת שהובא כלי מסויים „חדיש“, שעוד לפני עשר שנים הפסקנו להש-תמש בו.

ביתן החליבה

במשק המשפחתי

רבות דובר על המשק המשפחתי הגדול, זה המחזיק 50 פרות ויותר. למעשה קיימים משקים מעטים כאלה, אך מספרם גדל והולך.

אחדים מהמשקים בעלי הפוטנציאל לגדול זה בנו מכוני חליבה חדשים וציידו אותם, פחות או יותר, על-ידי העתקת קומביין חליבה קיבוצי; אם כי קומביין קיבוצי כזה מיועד לחליבת מספר רב יותר של פרות. הקומביין מורכב מיחידות חליבה ומחלקים אחרים, כגון צנרת חלב, מערכת שטיפה, משחרר חלב ועוד, החייבים להיות מותאמים לצרכי המשק הספציפי, לגודל העדר, לנהלי העבודה וכו'. העתקה עיוורת של המקובל במשק בעל 250 פרות אל זה המחזיק כ-50—70 חולבות מייקרת את הציוד ללא כל צורך וללא כל תועלת.

לאור מצב זה בדקנו לאחרונה אפשרויות אחדות של פישוט קומביין החליבה עבור המשק המשפחתי המפותח. פישוט זה אינו גורע מיעילות המכונה, המיועדת לעדר של 50—70 פרות, אך החסכון לבעל העדר הוא ניכר. גם במשק המשפחתי הגדול, ואולי בייחוד בגדול, אין עוד

כמובן, יש להחליף גם את הניפל מפלדת אל-חלד המחובר אל משאבת החלב (או אל מסנן החלב) לניפל גדול יותר — 28 מ"מ קוטר חיצוני. את הצינור הנ"ל אפשר לחבר לניפל הדק יותר שבמצנן באמצעות צינור גומי או פלסטי קצר בקוטר פנימי של 14 מ"מ. צינור זה מתלבש על הניפל מפלדת אל-חלד, ואילו צינור ההליפ-לקס מתלבש עליו. מהדק עשוי מתכת יחזק את חיבור הצינור הפלסטי, או צינור הגומי, הגדול אל הצינור הפלסטי, או צינור הגומי, הקטן.

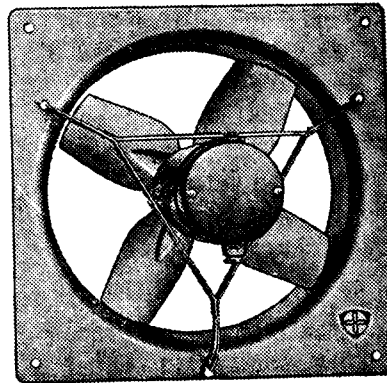
חי הבדון
ה.מ.ב.

לרוב באורך מטרים אחדים. הזרמת החלב בצינור דק זה לאורך מטרים רבים גורמת להאטת זרימתו במידה רבה. כתוצאה מכך קורה, לעתים, שמשאבת החלב אינה מצליחה להוציא את החלב מצנצנת השחרור במהירות הדרושה, הצנצנת מתמלאת והחלב גולש לתוך מערכת הוואקואום. עצתי למשקים, המשתמשים בצינורות בעלי קוטר קטן להעברת החלב אל המצנן וממנו אל מכל החלב — החליפו מיד את הצינורות האלה בצינור בעל קוטר פנימי של 25 מ"מ (צינור פלסטי למזון מתוצרת הליפלקס בקוטר פנימי של 25 מ"מ מתאים להזרמת החלב).

בנויות לפניך? איורור? לחות? יבוש רפד?

כלן לשרותי!

- מאווררים בגדלים ובהספקי אויר שונים המותאמים במיוחד חד לפעולה בלולים ורפתות (לאיוורור שלילי וחיובני).
- מפוחי אויר "48" לשמוש בחממות.
- ציוד בקרת אויר אוטומטי וידני.
- מתקני עירפול צינור ותוספת לחות ללול ולרפת.
- מזרונים לחות.

הציוד המוצע הותאם במיוחד לדרישות המשק הישראלי ונבדק ואושר ע"י המכון להנדסה חקלאית — בית דגון.

פנה עוד היום לקבלת יעוץ ללא כל התחייבות

אספקה התקנה שירות

"כלן" בע"מ תל-אביב, שד' המלך דוד 1 • טל. 268065
חיפה, דרך העצמאות 51 • טל. 644413

מרכז שמי חיפה